

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 434/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen maanviljelijöiden tukimaksuista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Rami Lehtisen /ps ym. näin kooluvan kirjallisen kysymyksen KK 434/2025 vp:

Millaisia konkreettisia toimenpiteitä hallitus ja maa- ja metsätalousministeriö suunnittelevat, jotta AB-alueen viljelijöitä kohdeltaisiin tukien maksamisessa yhdenvertaisesti ja samalla tavoin kuin C-alueen viljelijöitä, ja

millä aikataululla tarvittavat muutokset voitaisiin toteuttaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maatalouden tuet ovat hyvin pitkälle yhteneväiset koko Suomessa. EU:n kokonaan rahoittamat tuet (perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki, ekojärjestelmätuet sekä tuotantoon sidotut tuet) ja EU:n osarahoittamat tukimuodot (luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus, ympäristö- ja luomukorvaukset) maksetaan ja toteutetaan samoin ehdoin koko maassa. Myös koko maassa sovellettavat kansallisen tuen tukimuodot kuten esimerkiksi sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki ja sokerijuurikkaan kansallinen tuki toteutetaan samoja ehtoja ja maksuaikatauluja noudattaen koko maassa. Nämä tukimuodot kattavat yli 80 % vuotuisten viljelijätukien kokonaismäärästä.

Poikkeuksena koko maassa yhtenäiseen käytäntöön tekevät kansalliset pohjoiset tuet. Näitä tukimuotoja toimeenpannaan Suomen EU-liittymissopimuksen artiklan 142 perusteella annetun komission päätöksen ehtojen mukaisesti. Näitä tukia ei ole mahdollista maksaa Etelä-Suomessa AB-alueella, koska ne ovat rajattuja liittymissopimuksen perusteella vain pohjoisemman Suomen tuotannon tukemiseen.

Pinta-alaperusteisten kansallisesti rahoitettujen tukien ennakko otettiin käyttöön tänä kuluvana vuotena. Nämä tuet maksetaan kansallisista varoista, jolloin toimeenpanoa ohjaavat säännöt ovat hieman joustavammat kuin EU:n kokonaan tai osittain rahoittamissa tuissa. Tätä kansallisten tukien ennakkoa lokakuussa maksettiin koko maassa, sekä AB että C-alueella, sokerijuurikkaan kansallisesta tuesta ja C-alueella pohjoisista pinta-alatuista (pohjoinen hehtaarituki, yleinen hehtaarituki ja nuoren viljelijän tuki).

EU:n kokonaan tai osittain rahoittamissa tuissa on sääntöjä, joiden noudattaminen ajoittaa maksut kansallisia tukia pidemmälle. EU:n kokonaan rahoittamissa suorissa tuissa on mahdollista maksaa ennakkoa. Suorien tukien ennakoiden käyttö tarkoittaisi kuitenkin käytännössä sitä, että nykyistä pienempi osa tuista pystyttäisiin maksamaan samana vuonna kuin tukia haetaan. Nykyisessä mallissa EU:n kokonaan tai osittain rahoittamista tuista voidaan maksaa suurin osa vielä tukien hakuvuoden aikana. Tämä johtaa kokonaisuudessaan suurempaan etupainotteisuuteen maksun kokonaismäärässä kuin ennakkoa hyödyntämällä.

Kotieläintaloudessa tukien maksuaikataulu eroaa samoista syistä. Kansallisesti rahoitetut tuet, kuten sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki ja pohjoiset kotieläintuet, voidaan maksaa aiemmin kuin EU:n kokonaan rahoittamat tuet. Keskeisin syy maksuaikataulujen erolle on säädöspäätös, johon tukien maksu perustuu. EU-tuissa toimeenpanosäännöt eivät ole täysin yhtäläiset kuin kokonaan kansallisissa tuissa.

Tällä hetkellä valtioneuvostossa valmistellaan vuonna 2028 alkavaa seuraavaa rahoituskautta. Osana seuraavan kauden maatalouspolitiikan valmistelua maa- ja metsätalousministeriössä etsitään keinoja tasoittaa maksuaikataulujen eroja tukialueiden välillä niissä tukimuodoissa, joissa eroja on. Muutokset maksuaikatauluihin todennäköisesti edellyttävät merkittäviä muutoksia myös itse tukijärjestelmien sisältöön, niihin liittyviin hallinnollisiin menettelyihin ja laajuuteen.

Helsingissä 18.12.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

VN/36724/2025-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: